

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIđI
Tarım Reformu Genel M¼d¼rl¼đ¼

**KIRSAL KALKINMA DESTEKLERİ
KAPSAMINDA KIRSAL
KALKINMADA UZMAN ELLER
PROJELERİNİN DESTEKLENMESİ
2023 YILI UYGULAMA ESASLARI**

Tebliğ No: 2023/5

Bakanlık bu Program için tahsis edilen b¼t¼cenin tamamını kullandırmama, 2023/5 No.lu Tebliğ kapsamında belirtilen her bir yatırım alanına uygun g¼rd¼đ¼ tutarda destek sağlama ya da hiç destek sağlamama ve bu g¼ncel uygulama esaslarında değişiklik yapma hakkını saklı tutar.

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ BÖLÜM	4
BAŞLANGIÇ HÜKÜMLERİ	4
1.1 AMAÇ.....	4
1.2 DAYANAK	4
1.3 TANIMLAR	4
2.1 GENEL MÜDÜRLÜK.....	5
2.2 İL MÜDÜRLÜĞÜ	5
2.3 PROJE DEĞERLENDİRME KOMİSYONU.....	6
2.4 PROJE YÜRÜTME BİRİMİ	6
2.5 BAŞVURU SAHİPLERİ	6
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	7
PROJE KONULARI VE PROJE KONULARINA İLİŞKİN HUSUSLAR	7
3.1 PROJE KONULARI	7
3.2 PROJE KONULARINA İLİŞKİN HUSUSLAR.....	8
3.2.1 Hayvansal Üretime Yönelik Projeler	8
3.2.1.1 Büyükbaş ve küçükbaş hayvan yetiştiriciliği	8
3.2.1.2 Arı yetiştiriciliği ve bal üretimi ile ana arı yetiştiriciliği, arı sütü, polen ve benzeri arı ürünleri üretimi projeleri	10
3.2.1.3 İpekböcekçiliği projeleri	10
3.2.2 Bitkisel Üretime Yönelik Projeler.....	10
3.2.3 Su Ürünleri Üretimine Yönelik Projeler (Maksimum üretim kapasitesi 29 ton/yılı aşmaması koşuluyla).....	12
3.2.4 Coğrafi İşaretili Ürün ve Geleneksel Ürün Üretimine Yönelik Projeler	12
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	13
BAŞVURU YERİ VE ZAMANI, BAŞVURULARIN ALINMASI, BAŞVURULARIN DEĞERLENDİRİLMESİ	13
4.2 BAŞVURULARIN ALINMASI.....	13
4.3 BAŞVURULARIN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	13
BEŞİNCİ BÖLÜM	14
HİBE SÖZLEŞMESİ VE ÖDEMELER	14
5.1 HİBE SÖZLEŞMESİ İMZALAMA AŞAMASINDA İSTENECEK BELGELER.....	14
5.2 HİBE SÖZLEŞMESİ VE UYGULAMA ZAMANI	16

<i>5.3 ÖDEME TALEBİ</i>	16
<i>5.4 HİBE ÖDEMESİNE ESAS BELGELER</i>	17
ALTINCI BÖLÜM	18
<i>AYNI KATKI VE GİDER KALEMLERİ</i>	18
<i>6.1 AYNİ KATKI</i>	18
<i>6.2 GİDER KALEMLERİ</i>	18

Tebliğ’de yer alan tanımlar ve hükümlere bu güncel uygulama esaslarında ayrıca yer verilmemiştir.

2023 yılı başvuru dönemi için Resmî Gazete’de yayımlanan Tebliğ’e ek olarak <https://uzmaneller.tarimorman.gov.tr> adresinde yayımlanan güncel uygulama rehberi, Genel Müdürlük talimatları ve duyurular da dikkate alınmalıdır.

BİRİNCİ BÖLÜM

BAŞLANGIÇ HÜKÜMLERİ

1.1 AMAÇ

Bu güncel uygulama esaslarının amacı, Kırsal Kalkınma Destekleri Kapsamında Kırsal Kalkınmada Uzman Eller Projelerinin Desteklenmesine ilişkin güncel mevzuatta yer alan usul ve esaslara açıklık getirmek, ilgili mevzuat hükümlerine destekleyici bilgiler sağlamak, uygulama usul ve esaslarına ilişkin detayları belirlemektir.

1.2 DAYANAK

Bu güncel uygulama esasları, 18/4/2006 tarihli ve 5488 sayılı Tarım Kanununun 19 uncu maddesi, 1/6/2021 tarihli ve 4046 sayılı Kırsal Kalkınma Destekleri Kapsamında Kırsal Kalkınmada Uzman Ellerin Desteklenmesine İlişkin Cumhurbaşkanı Kararı ile 13/1/2023 tarihli ve 6691 sayılı Kırsal Kalkınma Destekleri Kapsamında Kırsal Kalkınmada Uzman Ellerin Desteklenmesine İlişkin Kararda Değişiklik Yapılması Hakkında Karar ve 22/2/2023 tarihli ve 32112 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 2023/5 No.lu Kırsal Kalkınma Destekleri Kapsamında Kırsal Kalkınmada Uzman Eller Projelerinin Desteklenmesi Hakkında Tebliğ hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

1.3 TANIMLAR

Bu güncel uygulama esaslarında geçen;

a) Bakanlık Kayıt Sistemi: Bakanlık tarafından oluşturulan tarımsal üretime yönelik kayıt sistemlerini,

b) Basınçlı sulama sistemi: Su kaynağından alınan suyun tarla içine dağıtılması amacıyla kullanılan damla, yağmurlama veya mikro yağmurlama sulama sistemlerini,

c) Değerlendirme kriterleri: Başvuru sahibinin hak sahibi olabilmesi için puanlama yapılan değerlendirmeye esas tabloda yer alan kriterleri,

ç) Hibe esas alım: Hibe desteği kapsamında desteklenecek gider kalemlerini,

d) İşletme tescil belgesi: 2/12/2011 tarihli ve 28130 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Sığır Cinsi Hayvanların Tanımlanması, Tescili ve İzlenmesi Yönetmeliği hükümlerine göre hayvanların barındırıldığı, tutulduğu, bakıldığı veya beslendiği herhangi bir tesis, kuruluş veya etrafı çevrili açık alan çiftliği durumundaki yerler için il veya ilçe müdürlüklerince düzenlenen belgeyi,

e) Kapama meyve bahçesi: Tek türle dikim normlarına uygun olarak tesis edilmiş alanı,

f) Mavi sertifikalı fidan: Bakanlığa bağlı kuruluşlarca tescil edilmiş bir parselden gelen aşı kalemi, aşı gözü ve klon amaçlarla üretilmiş fidanı,

g) Nihai liste: Proje değerlendirme komisyonunun gönderdiği geçerli başvuru listesinin, hak sahibi sayısı ve hibe miktarı doğrultusunda Genel Müdürlük tarafından onaylanmasıyla belirlenen asıl ve yedek başvuru sahiplerinin tamamının yer aldığı listeyi,

ğ) Proje toplam tutarı: Proje kapsamında hibeye esas proje tutarı ile aynı katkı tutarının toplamından oluşan tutarı,

h) Referans fiyat: Makine ekipman alımlarında Bakanlık tarafından belirlenen ve Kırsal Kalkınma Destekleri Kapsamında Kırsal Ekonomik Altyapı Yatırımlarının Desteklenmesi Hakkında Tebliğ (Tebliğ No: 2020/25)'e bağlı olarak yayınlanan A İş Planı Güncel Uygulama Rehberi Eklerinde yer alan fiyatı, bu listede bulunmayan kalemler için diğer Bakanlıklar ile borsa ve/veya odalar tarafından belirlenen fiyatı, bu listelerde de bulunmayan kalemler için fiyat tespit komisyonu tarafından yapılacak piyasa araştırmasının ardından teklif alınarak belirlenecek fiyatı; canlı hayvan alımlarında ise fiyat tespit komisyonu tarafından üretici ve yetiştirici birlikleri ile tarımsal amaçlı kooperatiflerin satış fiyatı ve piyasa rayiç bedelleri gözetilerek belirlenen en düşük fiyatı,

i) Sertifikalı tohum: Yetkili kurum ve kuruluşlar tarafından tarla ve laboratuvar kontrolleri sonucunda, fiziksel, genetik ve biyolojik değerleri belirlenmiş, çeşit saflığı sağlanmış, adı belirli olan belgeli tohumu,

i) Standart sertifikalı fidan: Damızlık parsel zorunluluğu olmayan fidanı,

j) Standart tohum (Ata-Geleneksel): Geleneksel olarak bilinen yüzlerce yıllık meyve ve sebzelerin kendisinden alınan ve bir yıl sonra ekimi yapılan tohumu,

k) Tebliğ: 22/2/2023 tarihli ve 32112 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 2023/5 No.lu Kırsal Kalkınma Destekleri Kapsamında Kırsal Kalkınmada Uzman Eller Projelerinin Desteklenmesi Hakkında Tebliği,

l) Teknik şartname: Başvuru kapsamında alımı yapılacak gider kalemlerine ilişkin olarak marka ve model belirtilmeden ürünün tüm teknik özelliklerini gösteren tedarikçi firmalardan temin edilecek belgeyi,

m) Web sitesi: Proje başvurularının yapıldığı ve Bakanlık tarafından yönetilen "<https://uzmaneller.tarimorman.gov.tr>" internet adresini, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

UYGULAMA BİRİMLERİ İLE BAŞVURU SAHİPLERİNİN GÖREV VE SORUMLULUKLARI

2.1 GENEL MÜDÜRLÜK

Genel Müdürlüğün görevleri Tebliğde belirtilmiştir.

2.2 İL MÜDÜRLÜĞÜ

İl müdürlüğünün görevleri Tebliğde belirtilenlere ek olarak:

a) İl müdürlüğü bünyesinde proje yürütme birimini oluşturur, proje yürütme biriminde görevli personele sistem kullanım yetkisinin verilmesi için gerekli yazışmaları yapar.

b) Hayvansal üretime yönelik projelerde, hibe sözleşmesi imzalanmadan önce canlı hayvan alımları için il müdürü/il müdür yardımcısı başkanlığında hayvan sağlığı ve yetiştiriciliği şube müdürü, kırsal kalkınma ve örgütlenme şube müdürü, en az bir veteriner

hekim ve en az bir ziraat mühendisinden (zooteknist) oluşan “Fiyat Tespit Komisyonu”nu kurar ve fiyatları belirler.

c) Genel Müdürlük tarafından belirlenmiş olan asıl listedeki başvuru sahiplerini hibe sözleşmesini imzalamaya davet etmek amacıyla askıya çıkar.

ç) Genel Müdürlük tarafından hazırlanarak onaylanan nihai listeleri 5 (beş) iş günü boyunca, belirleyeceği yerlerde ve şekilde ilan eder.

d) Asıl listedeki başvuru sahiplerinden süresi içerisinde sözleşme imzalamayanların yerine Genel Müdürlük tarafından onaylanan yedek listedeki başvuru sahiplerini sıralamaya göre hibe sözleşmesi imzalamaya davet eder.

e) Su ürünleri yetiştiriciliği proje başvurusu uygun görülen hak sahiplerinin ön izin başvuru dilekçelerini, projenin uygulanması ile ilgili gerekli izinlerin alınması için Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğüne ivedi olarak bildirir.

2.3 PROJE DEĞERLENDİRME KOMİSYONU

Tebliğde tanımlanan şekilde son başvuru tarihinden en geç 5 (beş) iş günü önce kurulur. Proje değerlendirme komisyonunun görevleri Tebliğde belirtilmiştir. Tebliğde yer alan görevlerine ek olarak proje değerlendirme komisyonu, proje kapsamında alınan başvuruları Tebliğ ve bu güncel uygulama esasları doğrultusunda en geç 10 (on) iş günü içerisinde inceler, uygun olmayan başvuruları reddeder, sistem tarafından değerlendirme kriterleri doğrultusunda yapılan puanlamayı esas alarak sonuç tablolarını hazırlar ve proje teklif listesini Genel Müdürlüğe gönderir.

2.4 PROJE YÜRÜTME BİRİMİ

Tebliğde tanımlanan şekilde güncel uygulama esaslarının yayımlanma tarihinden itibaren 5 (beş) iş günü içerisinde kurulur. Proje yürütme biriminin görevleri Tebliğde belirtilenlere ek olarak:

a) Hibe sözleşmesi imzalamadan önce proje uygulama mahalline giderek proje uygulama yeri (işletme/taşınmaz) tespit tutanağını düzenler.

b) Projelerin tamamlanması ve hibe ödemesi aşamasına kadar yapılacak iş ve işlemleri Bakanlık adına yürütür.

2.5 BAŞVURU SAHİPLERİ

Başvuru sahibi 2023/5 No.lu Tebliğ ve bu güncel uygulama esasları doğrultusunda başvuru işlemlerini gerçekleştirir.

a) Başvuru şartlarında belirtilen nitelikleri taşıyan kişiler, proje sahibi olarak hibe desteğinden yararlanmak amacıyla e-devlet şifrelerini kullanarak sadece <https://uzmaneller.tarimorman.gov.tr> internet adresi üzerinden başvuruda bulunabilirler.

b) Başvuru sahibi, web sitesi üzerinden başvuru yaparken istenen bilgilerin/belgelerin okunaklı/hatasız/doğru olarak girilmesinden/yüklenmesinden ve kaydedilmesinden sorumludur.

c) Başvuru sahibi, web sitesi üzerinden başvurusunun kabulü aşamasıyla ilgili süreçleri kontrol etmekten sorumludur.

ç) Proje başvurularının kontrolü ve değerlendirilmesi sonucunda uygunluk kriterlerini sağlayan ve Genel Müdürlükçe yapılacak nihai değerlendirme neticesinde belirlenen asıl listede yer alan hak sahipleri hibe sözleşmesi imzalamaya davet edilir.

d) Hibe sözleşmesi imzalamaya davet edilen başvuru sahibi verilen süre içerisinde sözleşme imzalamaya gelmek zorundadır. Süresi içerisinde hibe sözleşmesi imzalamayanlar hibe desteğinden yararlandırılmazlar ve sözleşme imzalama hakları sona erer.

e) Hibe sözleşmesi imzalamayan başvuru sahibinin veya hibe sözleşmesi imzaladığı halde projesini tamamlayamayan hak sahibinin yerine, Genel Müdürlükçe belirlenmiş olan yedek listenin en üst sırasında yer alan başvuru sahibi ile sözleşme imzalanır. Asıl veya yedek listede olup da hibe sözleşmesi imzalayan bütün hak sahipleri için projenin tamamlanma tarihi 30/11/2023'tür. Hibe sözleşmesi imzalama şartları ve projenin son tamamlanma tarihi dahil bütün hükümler yedek listeden çağırılan proje sahipleri için de geçerlidir. Yedek listede olup da hibe sözleşmesi imzalayan hak sahiplerinin projelerinin tamamlanma süresi olan 60 (altmış) gün ve/veya talep etmeleri ve uygun bulunması halinde verilecek ek süre 30/11/2023 tarihini geçemez. Hibe sözleşmesi imzalama aşamasında söz konusu proje sahiplerinden bu konuda taahhütname alınacaktır.

f) Hibe sözleşmesi imzalayan hak sahibi, projesini amacına uygun olarak gerçekleştirmek, Tebliğ ve uygulama rehberinde belirtilen usul ve esaslara göre gerçekleştirmek zorundadır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

PROJE KONULARI VE PROJE KONULARINA İLİŞKİN HUSUSLAR

3.1 PROJE KONULARI

3.1.1 Hayvansal üretime yönelik projeler

a) Büyükbaş hayvan yetiştiriciliği

- 1) Süt sığırı yetiştiriciliği
- 2) Besi sığırı yetiştiriciliği
- 3) Manda yetiştiriciliği

b) Küçükbaş hayvan yetiştiriciliği

- 1) Keçi yetiştiriciliği (Süt ve besi)
- 2) Koyun yetiştiriciliği (Süt ve besi)

c) Arı yetiştiriciliği ve bal üretimi

ç) Ana arı yetiştiriciliği, arı sütü, polen ve benzeri arı ürünleri üretimi

d) İpekböceği yetiştiriciliği ve tesis yapımı

3.1.2 Bitkisel üretime yönelik projeler

a) Kapama meyve bahçesi tesisi

b) Fide, fidan yetiştiriciliği

c) İç ve dış mekân süs bitkisi yetiştiriciliği

- c) Kontrollü örtü altı yetiştiriciliği
- d) Kültür mantarı üretimi ve tesis yapımı
- e) Organik ve organomineral gübre üretim tesisleri
- f) Bitkisel üretimde zararlı organizmalar ile mücadelede kullanılan biyolojik veya biyoteknik mücadele ürünlerine yönelik üretim projeleri

3.1.3 Su ürünleri üretimine yönelik projeler (Maksimum üretim kapasitesi 29 ton/yılı aşmaması koşuluyla)

- a) Alabalık, yayın balığı, sazan, mersin balığı, tilapia, karabalık entansif üretim tesisleri ve/veya kuluçkahaneleri
- b) Midye, ıstakoz ve kara salyangozu entansif üretim tesisi

3.1.4 Coğrafi işaretli ürün ve geleneksel ürün üretimine yönelik projeler

3.1.5 Yukarıda belirtilen ve üretimi yapılan ürünlerin işlenmesi, paketlenmesi ve depolanmasına yönelik projeler

3.2 PROJE KONULARINA İLİŞKİN HUSUSLAR

3.2.1 Hayvansal Üretime Yönelik Projeler

Büyükbaş ve küçükbaş hayvan alımlarında il müdürlüğünce oluşturulan “Fiyat Tespit Komisyonu” tarafından belirlenen fiyat üzerinden hak sahiplerine hibe ödemeleri yapılır. Fiyat Tespit Komisyonu’nun belirlediği fiyatın üzerinde alım yapanlar aradaki farkı kendileri karşılar.

Büyükbaş ve küçükbaş hayvan yetiştiriciliği projelerinde hak sahibinin canlı hayvan alması zorunludur. Canlı hayvanın yanı sıra proje konusu ile ilgili ve kapasitesiyle orantılı olarak alınacak makine ekipman da destek kapsamındadır.

3.2.1.1 Büyükbaş ve küçükbaş hayvan yetiştiriciliği

a) Bu konuda proje uygulayacak olan hak sahipleri, canlı hayvan alımlarını başta kooperatif, birlik, üretim işletmeleri olmak üzere fatura karşılığı gerçek kişi ve/veya tüzel kişi/kurumlardan gerçekleştirebilecekleri gibi, uygulayacakları proje konusu ile aynı konuda vergi mükellefi olmaları durumunda kendileri tarafından düzenlenecek müstahsil makbuzu ile de gerçekleştirebilirler.

b) Hayvanların temini, nakliyesi ve yetiştiriciliği esnasında gerçekleştirilecek iş ve işlemler 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu ve bağlı mevzuata göre yürütülür.

c) Hibe kapsamında alınacak hayvanlar, Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü tarafından yayımlanan o yıla ait “Hayvan Hastalıkları ve Zararlıları ile Mücadele Programı”nda belirtilen salgın ve bulaşıcı hastalıklara karşı aşılanmış olacaktır.

ç) Başvuru sahibi, hayvan ırkını seçerken bölgeye adapte olmuş ırkların seçimi konusunda il müdürlüğünden görüş alır.

A. Büyükbaş hayvan yetiştiriciliği

1) Süt sığırı yetiştiriciliği

Hibe kapsamında süt sığırı yetiştiriciliği projelerinde alınacak hayvanlar;

- a) Sütçü ırk olmak zorundadır.
- b) Genel görünüş, vücut gelişimi, fiziki özellikler ile damızlık nitelikleri yönünden ırkının fenotipik özelliklerini taşımaları ve sağlıklı olmalıdır.
- c) 6-12 aylık boş dişi sığır veya 17-22 aylık gebe düve olacaktır. Gebe düveler en az 4 aylık gebe olmalıdır.
- ç) Hayvanların gebelikleri klinisyen veteriner hekim tarafından rektal muayene veya ultrasonografi yöntemi ile belgelendirilmelidir.

2) Besi sığırı yetiştiriciliği

Hibe kapsamında besi sığırı yetiştiriciliği projelerinde alınacak hayvanlar;

- a) Etçi ırk olmak zorundadır.
- b) ırkına ait besi özelliklerini taşımalarıdır.
- c) 6-12 ay aralığında, erkek ve sağlıklı olmalıdır.
- ç) Proje izleme süresi sonuna kadar, besi sonucu en fazla 12 ayda bir hayvanların elden çıkarılması ve 30 gün içerisinde aynı şartlara haiz ve aynı sayıda hayvan alınması zorunludur.

3) Manda yetiştiriciliği

Hibe kapsamında manda yetiştiriciliği projelerinde alınacak hayvanlar;

- a) ırkına ait damızlık özellikleri taşımalarıdır.
- b) Ödemeye esas kontrol sırasında 20-40 aylık dişi ve sağlıklı olmalıdır.
- c) Damızlıkta kullanılacak erkek hayvanlar en az 24 aylık olmalıdır.

B. Küçükbaş hayvan yetiştiriciliği

1) Koyun yetiştiriciliği

Koyun yetiştiriciliği projelerinde;

- a) Alınacak hayvanlar ırkına ait damızlık özellikleri taşımalarıdır.
- b) Alınacak dişi hayvanlar 6-18 ay, koçlar ise 24-36 ay aralığında ve sağlıklı olmalıdır.
- c) Hayvan alımları, fiyat tespit komisyonunun belirlediği fiyatlar göz önünde bulundurularak 20-25 dişiye 1 koç düşecek şekilde gerçekleştirilmelidir.
- ç) Besi amaçlı koyun yetiştiriciliği projelerinde;

Proje kapsamında alınacak kuzu/toklular 6-12 ay aralığında, erkek ve sağlıklı olmalıdır.

Proje izleme süresi boyunca yılda en az bir defa aynı şartlara haiz ve aynı sayıda hayvan alımı yapılarak projeye devam edilmelidir.

2) Keçi yetiştiriciliği

Keçi yetiştiriciliği projelerinde;

Alınacak hayvanlar ırkına ait damızlık özellikleri göstermeli, ödemeye esas kontrol sırasında keçiler 6-18 ay, tekeler ise 24-36 ay aralığında ve sağlıklı olmalıdır.

- a) Hayvan alımları, fiyat tespit komisyonunun belirlediği fiyatlar göz önünde bulundurularak 20-25 dişiye 1 teke düşecek şekilde gerçekleştirilmelidir.

b) Besi amaçlı keçi yetiştiriciliği projelerinde;

Alınacak hayvanlar ırkına ait besi özelliklerini taşımalıdır.

Oğlak/çebiçler 6-12 ay aralığında, erkek ve sağlıklı olmalıdır.

Proje izleme süresi boyunca yılda en az bir defa aynı şartlara haiz ve aynı sayıda hayvan alımı yapılarak projeye devam edilmelidir.

3.2.1.2 Arı yetiştiriciliği ve bal üretimi ile ana arı yetiştiriciliği, arı sütü, polen ve benzeri arı ürünleri üretimi projeleri

Proje kapsamında en az 50 adet kovan ve en az 50 adet arı kolonisinin (7 çerçeve, 5 yavrulu) alınması zorunludur.

Elektrikli bal süzme makinesi, sır alma teknesi, ısıtmalı bal dinlendirme kazanı, temel arı peteği, arıcı körüğü, arıcı maskesi, arıcı eldiveni, mahmuz, el demiri, sır bıçağı (sır alma tarağı), arıcı fırçası, şurupluk, çadır, ana arı ızgarası, propolis toplama ızgarası, güneş enerji sistemleri, elektrikli çit sistemi, polen kurutma makinesi, polen temizleme makinesi, mondrin takımı, süt çerçevesi, derin dondurucu, larva transfer kaşığı, renkli amber şişe, kafa lambası, arı sütü toplama makinesi, damızlık ana arı, ana arı çiftleşme kutusu, ana arı yüksük aşılama çitası, ana arı boyası, ana arı kafesi, körük, maske, çita delgi aleti (elektrikli matkap uçlu) vb. ihtiyaç duyulan malzemeler hibe kapsamındadır.

3.2.1.3 İpekböcekçiliği projeleri

Bu projeler en az 98 m²'lik kapalı alanı olan, 5 paket yumurta, 1 adet termometre ve higrometre, 3 katlı kerevetler, 1 adet aspiratör, 1 adet büyüteç, 1 adet dut kesme bıçağı, 1 adet yaprak kıyma bıçağı, 1 adet yaprak kesme tahtası, plastik alt değiştirme ağı ve vantilatör ile birlikte en az 250 adet dut fidanı dikim kapasitesi olan ipekböceği yetiştiriciliği ve tesis yapımı projeleridir.

3.2.2 Bitkisel Üretime Yönelik Projeler

Bitkisel üretime yönelik proje konularından örtü altı ve mantar üretimi haricindeki projelerin uygulama alanları birden fazla parselden oluşuyor ise;

a) En fazla 5 (beş) parselden oluşur.

b) En küçük parsel 1 (bir) dekardan küçük olamaz.

c) Parsellerin tamamı proje uygulanacak yerleşim birimi sınırları içinde ve birbirleri ile bitişik olmalıdır.

Basınçlı sulama sistemi içeren projeler için yapılan başvurularda, 24/1/1992 tarihli ve 21121 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzük" hükümlerine göre hazırlanmış ve onaylanmış basınçlı sulama sistemi projesinin de sunulması gerekmektedir.

1) Kapama meyve bahçesi projeleri

Sulama sistemlerinin zorunlu olduğu ve belirtilen proje konularında yer alan ürünlerin üretiminde kullanılan makine ekipmanları içeren kapama meyve bahçesi projeleri kapsamında:

a) En az 10 (on) dekarlık alanda bodur ve yarı bodur olmayan mavi/standart sertifikalı fidan ile kapama meyve bahçesi projesi,

b) En az 7 (yedi) dekarlık alanda yarı bodur mavi/standart sertifikalı fidan ile kapama meyve bahçesi projesi,

c) En az 5 (beş) dekarlık alanda bodur mavi/standart sertifikalı fidan ile kapama meyve bahçesi projesi,

ç) En az 5 (beş) dekarlık alanda malçlı sistem, askı sistemi veya terbiye sistemli mavi/standart sertifikalı fidanı içeren çilek/bağcılık/ahududu/böğürtlen/kivi vb. projesi

kabul edilir.

Ekim/dikim sezonunun uygulama takviminin dışında olması durumunda hak sahiplerinin mağdur olmaması amacı ile başvuru sırasında mavi/standart sertifikalı fide/fidan dikimi ve/veya sertifikalı/standart (ata) tohum ekiminin geç sonbaharda veya erken ilkbaharda yapılacağına dair taahhütname vermeleri halinde proje, diğer giderlerin hibe sözleşmesi içerisindeki zaman diliminde gerçekleşmesi sağlanarak uygulanabilecektir.

Kapama meyve bahçesi projelerinde (çilek hariç) kiralama, muvafakatname ve taahhütname kabul edilmeyecektir.

2) Fide, fidan yetiştiriciliği ile iç ve dış mekân süs bitkisi yetiştiriciliği projeleri

a) En az 5 (beş) dekarlık alanda en az 2000 (iki bin) adet saksılı süs bitkisi ile sulama sistemli ve etrafı tel (dikenli-kafes tel) ve direk (beton-demir direk) ile çevrili süs bitkisi yetiştiriciliği projesi,

b) En az 10 (on) dekarlık alanda sulama sistemli ve etrafı tel (dikenli-kafes tel) ve direk (beton-demir direk) ile çevrili fide veya fidan yetiştiriciliği projesi

kabul edilir.

3) Kontrollü örtü altı yetiştiriciliği projeleri

a) En az 500 (beş yüz) m²'lik alanda ve sulama sistemi içeren kontrollü örtü altı tesisinde sebze veya meyve yetiştiriciliği projesi,

b) En az 500 (beş yüz) m²'lik alanda ve sulama sistemi içeren kontrollü örtü altı tesisinde doğal çiçek soğanı/kesme çiçek/saksılı iç veya dış mekân süs bitkisi yetiştiriciliği projesi

kabul edilir.

4) Kültür mantarı üretimi ve tesis yapımı projeleri

En az 100 (yüz) m²'lik kapalı alanda 15-20 ton/yıl kompost ve en az 2 kat ranza veya diğer sistemlerin uygulandığı, sırt pompası, sulama sistemi, birer adet vantilatör, aspiratör, higrometre ve termometre içeren beyaz şapkalı kültür mantarı, istiridye mantarı vb. üretimi ve tesis yapımı projesi kabul edilir.

5) Organik ve organomineral gübre üretim tesisi projeleri

Hayvansal ve bitkisel orijinli gübrelerin işlenmesi, paketlenmesi ve depolanmasına yönelik projeler kabul edilecektir.

6) Bitkisel üretimde zararlı organizmalar ile mücadelede kullanılan biyolojik veya biyoteknik mücadele ürünlerine yönelik üretim projeleri

Faydalı böcek üretimine yönelik ve benzeri projeler kabul edilecektir. Proje kapsamında ihtiyaç duyulacak iklim odalarında kullanılacak iklimlendirme sistemleri, klima, böcek toplamak için aspiratör, böcek salımı için kutucuk vb. salım malzemeleri proje gider kalemleridir.

3.2.3 Su Ürünleri Üretimine Yönelik Projeler (Maksimum üretim kapasitesi 29 ton/yılı aşmaması koşuluyla)

1) Maksimum üretim kapasitesi 29 ton/yılı aşmamak koşuluyla, su ürünleri üretimine yönelik projeler kapsamında:

a) Alabalık, yayın balığı, sazan, mersin balığı, tilapia, karabalık entansif üretim tesisleri ve/veya kuluçkahaneleri,

b) Midye, ıstakoz ve kara salyangozu entansif üretim tesisi projeleri uygulanabilir.

2) Su ürünleri yetiştiriciliği projelerinde, projelerin içeriği ve proje toplam tutarına göre ağ kafes ve midye tesisinde ihtiyaç duyulan HDPE boru sistemi, şamandıra, çapa, zincir, zincir kilit takımı, halka kolektör, şamandıralı çakar fener, çapa gergi şamandırası, file, midye ekim makinesi, midye hasat makinesi, midye yıkama ve boylama makinesi, midye tutunma halatı, kuluçkahane dolapları, balık boylama makineleri, canlı balık nakil tankı, tambur filtre, buzlama makinesi, balık kesim ve temizleme makinesi alımı, havuz malzemesi giderleri, su ürünleri yetiştiricilik belgesi olan tesislerden faturalı olarak alınmış olması şartıyla yavru ve/veya anaç alımı giderleri hibe desteği kapsamında değerlendirilir.

3.2.4 Coğrafi İşaretli Ürün ve Geleneksel Ürün Üretimine Yönelik Projeler

Coğrafi işaretli ve geleneksel tarım ürünlerinin üretimine yönelik en az 5 (beş) dekarlık alanda, sulama sistemi bulunan, Türk Patent ve Marka Kurumu web sitesinde (www.turkpatent.gov.tr) yayımlanan “Coğrafi İşaretli Ürünler Listesi” ve listenin haricinde başvuru süresi içerisinde söz konusu kurum tarafından tescili yapılan tarımsal ürünlerin üretimine yönelik projeleri kapsar. Bu ürünlere ait Tescil Belgesi dosya ekinde sunulacaktır.

3.2.5 Hayvansal Üretim, Bitkisel Üretim, Su Ürünleri Üretimi, Coğrafi İşaretli Ürün ve Geleneksel Ürün Üretimine Yönelik Projeler Kapsamında Üretilen Ürünlerin İşlenmesi, Paketlenmesi ve Depolanmasına Yönelik Projeler

Bu konu kapsamında uygulanacak projeler; yukarıdaki maddelerde belirtilen ve üretimi yapılan tarımsal ürünlere değer kazandırmak, ürün çeşitliliğini arttırmak, ürünlerin muhafaza sürelerini uzatmak, gıda israfını önlemek, tarımsal ürün atık miktarını en aza indirmek için uygulanan bir ya da birbirine bağlı birkaç işlem aşamasını içerebilir.

!!! Örneğin gıda israfını önlemek ve tarımsal ürün atık miktarını azaltmak amacıyla;

- Zeytinyağı karasu atığında bulunan fenolik maddelerin ayrıştırılması,
  - En az 300 (üç yüz) kg/yıl yağ üretimi yapılacak ve birer adet distilasyon kazanı, soğutucu eşanjörü, su seperatörü, yağlı su toplama tankı, yakıt tankı ve su pompası içeren bitki işleme projesi,
  - Narenciye kabuklarından aroma maddesi veya uçucu yağ elde edilmesi,
  - Meyve sebze kabuklarının kurutularak çeşni maddesi elde edilmesi,
  - Meyve sebze atıklarının kompost gübreye dönüştürülmesi
- ve benzeri projeler hibe kapsamında değerlendirilecektir.**

!!! Örneğin

- Domatesten salça elde edilmesi,
  - Meyveden meyve suyu elde edilmesi,
  - Sütten peynir elde edilmesi,
  - Etten şarküteri ürünleri elde edilmesi
- ve benzeri projeler hibe kapsamında değerlendirilecektir.**

Yukarıda belirtilen amaçlar doğrultusunda uygulanacak projeler için kurulacak tesislerde sadece makine ve ekipmanlar hibe desteği kapsamındadır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BAŞVURU YERİ VE ZAMANI, BAŞVURULARIN ALINMASI, BAŞVURULARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

4.1 BAŞVURU YERİ VE ZAMANI

a) Başvurular e-devlet girişi ile web sitesi üzerinden istenen bilgi girişi ve belgelerin yüklenmesi ile yapılır.

b) Başvurular 1/3/2023 tarihinde başlar, 8/5/2023 tarihi saat 23.59'da sona erer.

4.2 BAŞVURULARIN ALINMASI

a) Başvuru sahibi, sisteme girdiği bilgi ve belgelerin doğru olduğunu, yanlıtıcı bilgi vermediğini, kabul ve taahhüt eder.

b) Başvuru sahibi sistem üzerinden beyan ettiği bilgi ve belgeleri başvuru tarihinin son gününe kadar eksiksiz girmek/yüklemek zorundadır. Bilgi/belgelerin sisteme girilmiş/yüklenmiş olması, bu belgelerin içeriklerinin uygun olduğu anlamına gelmez.

c) Başvuru sahipleri başvurularının kabulü ile ilgili geri bildirimleri sistem üzerinden kontrol etmekle yükümlüdürler.

4.3 BAŞVURULARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Başvurular, proje değerlendirme komisyonu tarafından aşağıda belirtilen esaslar çerçevesinde değerlendirilir:

a) Projelerin değerlendirilmesi 100 puan üzerinden değerlendirme kriterleri tablosu doğrultusunda sistem tarafından otomatik olarak yapılır.

b) Başvurular, proje değerlendirme komisyonu tarafından 10 (on) iş günü içerisinde kontrol edilerek onaylanır ve sonuçlar Genel Müdürlüğe bildirilir.

c) Proje değerlendirme komisyonu tarafından yapılan kontrol sonucu reddedilen başvurular düzenlenecek raporda gerekçeleriyle birlikte belirtilmelidir.

ç) Başvuru sahipleri arasında aynı hanede ikamet eden kişiler olması durumunda farklı konularda olsa dahi en yüksek puanı alan proje listeye alınır. Puanların eşit olması halinde başvuru sahibinin doğum tarihine bakılarak (yıl/ay/gün) küçük olan başvuru sahibinin projesi listeye alınır.

d) İl müdürlükleri; Genel Müdürlük tarafından kendilerine iletilen asıl ve yedek listeleri, başvuru sahiplerine ilan panosunda askıya çıkarmak, sistem üzerinden ve kendi resmi internet sayfalarında yayınlamak suretiyle tebliğ eder. Listeler 5 (beş) iş günü askıda kalır. Başvuru sahiplerine ayrıca herhangi bir tebligat yapılmaz.

e) Nihai değerlendirme sonucunda iki veya daha fazla projenin aynı puanı alması halinde bu projeler başvurunun tamamlanma zamanı (ay/gün/saat/dakika) önceliğine göre sıralanır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

HİBE SÖZLEŞMESİ VE ÖDEMELER

5.1 HİBE SÖZLEŞMESİ İMZALAMA AŞAMASINDA İSTENECEK BELGELER

1) Hibe sözleşmesi imzalama aşamasında:

a) Başvuru sahibinin başvuru aşamasında taahhüt etmiş olduğu kırsal alanda ikamet ettiğine dair ikametgâh belgesi

b) SGK hizmet dökümü belgesi

c) Başvuru sahibinin uygulayacağı proje konusu dışında kalan konularda vergi mükellefi olmadığına dair Mükellefiyet Belgesi

!!! Bu konuya örneklerle açıklık getirmek gerekirse:

ÖRNEK-1

Veteriner Fakültesi mezunu olup büyükbaş hayvan yetiştiriciliği konusunda proje uygulayacak olan bir kişinin vergi mükellefiyet belgesinde, faaliyet konuları arasında,

“014131-Sütü sağılan büyükbaş hayvan yetiştiriciliği (Sütü için inek ve manda yetiştiriciliği)”,

“472901-Belirli bir mala tahsis edilmiş mağazalarda süt ve süt ürünleri perakende ticareti”

vb. ibarelerin bulunması halinde proje konusu ile örtüştüğü için bu kişinin projesinin kabul edilmesi gerekir.

Bu faaliyet kodu ve faaliyet konularının yanında;

“477302-Belirli bir mala tahsis edilmiş mağazalarda hayvan sağlığına yönelik ilaç, aşı vb. ürünlerin perakende ticareti”,

“750004-Veterinerlik hizmetleri (Hayvan hastanelerinde verilen hizmetler hariç)”

vb. ibareler bulunuyorsa ki bu anılan kişinin özel veteriner kliniği sahibi olduğunu gösterir, bu durumda söz konusu kişi ile hibe sözleşmesi imzalanmayacaktır.

ÖRNEK-2

Ziraat Fakültesinin herhangi bir bölümünden mezun olup bitkisel üretim konusunda (Fide, fidan yetiştiriciliği ile iç ve dış mekân süs bitkisi yetiştiriciliği) proje uygulayacak olan kişinin vergi mükellefiyet belgesinde, faaliyet konuları arasında,

“477602-Belirli bir mala tahsis edilmiş mağazalarda çiçek, bitki ve tohum perakende ticareti (Meyve, sebze ve çiçek tohumları, kesme çiçek, dikim bitkileri, canlı bitkiler, yumrular ve kökler, aşı kalemleri, mantar miseli, ağaç fidanları vb.)”

ibaresinin bulunması halinde proje konusu ile örtüştüğü için bu kişinin projesinin kabul edilmesi gerekir.

Bu faaliyet kodu ve faaliyet konularının yanında;

“477603-Belirli bir mala tahsis edilmiş mağazalarda gübre ve zirai kimyasal ürünlerin perakende ticareti (Turba, kimyasal gübreler, hayvansal veya bitkisel gübreler, haşere ilaçları, yabancı ot ilaçları vb.)”

ibaresi bulunuyorsa ki bu anılan kişinin bitki koruma ürünleri bayii olduğunu gösterir, bu durumda söz konusu kişi ile de hibe sözleşmesi imzalanmayacaktır.

ç) Hayvancılık projeleri için başvuru sahibi adına düzenlenen “İşletme Tescil Belgesi”

d) Hayvancılık projelerinde;

- Uygulama yeri başvuru sahibine ait ise işletmeye ait tapu kaydı; tapusu bulunmayan yerlerde ise işletmenin hak sahibine ait olduğuna dair muhtardan alınacak belge

- Uygulama yeri kiralık ise, işletmeye ait en az 4 (dört) yıllık kira sözleşmesi

e) Su ürünleri projeleri için ilgili makamdan alınacak ön izin yazısı

f) Tebliğ ekinde yer alan “Taahhütname”

g) Bitkisel üretim projelerinde;

- Proje uygulama yerine ait takyidatlı tapu kaydı belgesi veya proje yeri mülkiyetinin başvuru sahibine ait olduğuna dair belge (En az arazi varlığına sahip olma şartını sağlayamayan yatırımcıların diğer hissedarların arazilerini de kullanmak istemeleri durumunda 27/5/2014 tarihli ve 29012 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Çiftçi Kayıt Sistemi Yönetmeliği Eklerinde yer alan muvafakatnamenin düzenlenmesi gerekmektedir. Muvafakatname düzenlenmeyen durumlarda yine aynı Yönetmeliğin eklerinde yer alan taahhütnameler alınır.)

- Hibe sözleşmesi imzalama tarihi itibarı ile kiralık olan proje yeri için en az 4 (dört) yıllık kira sözleşmesi

sunulması zorunludur.

Ayrıca, diploma/mezun belgesinin aslının ya da üniversite tarafından onaylanmış örneğinin il müdürlüğü tarafından görülmesi gerekmektedir.

2) Hibe sözleşmesi imzalama tarihi itibarıyla:

- Hayvansal üretime yönelik büyükbaş ve küçükbaş hayvan yetiştiriciliği konusunda kendi adına kayıtlı 10 büyükbaş veya 25 küçükbaştan fazla hayvan sahibi olan başvuru sahipleriyle,

- Arı yetiştiriciliği ve bal üretimi konusunda (Ana arı yetiştiriciliği, arı sütü, polen ve benzeri arı ürünleri üretimi hariç) kendi adına kayıtlı 30 adetten fazla arılı kovana olan başvuru sahipleriyle

sözleşme imzalanmaz.

5.2 HİBE SÖZLEŞMESİ VE UYGULAMA ZAMANI

Hibe desteği almaya hak kazanan başvuru sahibi ile il müdürü arasında imzalanacak hibe sözleşmesi aşağıdaki esaslar çerçevesinde gerçekleştirilir:

a) Hibe sözleşmesi imzalamaya hak kazanan asıl listede yer alan başvuru sahibi ile listelerin askıda kalma süresinin bitiminden itibaren 5 (beş) iş günü içerisinde sözleşme imzalanır.

b) Hibe sözleşmesi imzalanmayan başvuru sahibinin yerine yedek listede en üst sırada yer alan başvuru sahibi ile sözleşme imzalanır. Bunun için yedek listede yer alan başvuru sahiplerinden hibe sözleşmesi imzalamaya davet edilecek olanlara tebligat gönderilir. Tebligatın ulaşmasından sonraki 5 (beş) iş günü içerisinde hibe sözleşmesi aşamasında istenen belgeleri il müdürlüğüne sunan başvuru sahipleriyle belgelerin uygun bulunması halinde hibe sözleşmesi imzalanır.

c) Hak sahibi hibe sözleşmesini imzaladıktan sonraki 60 (altmış) gün içerisinde proje içeriğine esas alımları gerçekleştirir.

ç) Projenin altmış gün içerisinde tamamlanmaması halinde, hak sahibi süre bitiminden 7 (yedi) gün önce gerekçeleriyle birlikte il müdürlüğüne başvurur. Proje yürütme biriminin uygun görmesi halinde projenin tamamlanma süresinin uzatılma talebi Genel Müdürlüğe bildirilir. Genel Müdürlüğün de onay vermesi halinde projenin tamamlanması için hak sahibine en fazla 60 (altmış) gün ek süre verilir.

d) Verilen ek süreler projelerin son tamamlama tarihi olan 30 Kasım 2023'ü geçemez.

e) Verilen ek süre sonunda tamamlanmayan projelere ait sözleşme tek taraflı feshedilir.

f) Projelerin mücbir sebeplerden dolayı süresi içerisinde tamamlanmaması halinde ise hak sahiplerine il müdürlüğünün uygun görüşü doğrultusunda Genel Müdürlük tarafından ek süre verilir.

g) Proje sahibi Tebliğ ve uygulama rehberi koşullarına uygun olarak hareket etmediği takdirde il müdürlüğü tarafından hibe sözleşmesi feshedilir.

5.3 ÖDEME TALEBİ

Hibe desteği ödemelerine ilişkin esaslar şunlardır:

a) Hak sahibi projesine ait tüm gerçekleştirmeleri yerine getirdikten sonra ödeme talebi için il müdürlüğüne dilekçe ile başvurur.

b) Ödeme talebinin dilekçe ve ekindeki ödemeye esas belgeler (1 asıl, 1 fotokopi) ile yapılması gerekmektedir. Belgelerin doğruluğu kontrol edildikten sonra asıl nüshalara "Kırsal Kalkınmada Uzman Eller Projesinin desteklenmesi kapsamında kullanılmıştır." ifadesi eklenerek hak sahibine geri verilir.

c) Hak sahibi tarafından sunulan belgeler tam ve uygun değilse tespit edilen eksiklikler proje yürütme birimince raporlanır ve ödeme talebi iade edilir. Hak sahibi belirtilen eksiklikleri tamamladıktan sonra tekrar ödeme talebinde bulunabilir.

ç) İl müdürlükleri ödemelerin gerekli belgelerle desteklenmediği, harcamanın hibeye uygun olduğunun doğrulanması için yerinde kontrol gibi ilave kontrollerin yapılmasının gerekli olduğu durumlar da dahil olmak üzere çeşitli nedenlerle bazı ek kontroller yapılmasını gerekli bulduğunu hak sahibine bildirmek sureti ile ödeme sürecini durdurabilir. Böyle durumlarda il müdürlükleri açıklama, değişiklik veya ilave bilgi talep edebilir. Bu bilgi ve belgelerin talep edildikleri tarihten itibaren 5 (beş) iş günü içerisinde hak sahibi tarafından il müdürlüğüne sunulması gerekir. Talep edilen bilgi ve belgenin sunulduğu tarihte ödeme süreci yeniden başlar.

d) Aynı katkı yapacağını başvuru esnasında belirtmiş olan hak sahibi, aynı katkıyı yaptığını belgelendirmediği takdirde hibe ödeme talebi reddedilir. Belirtilen aynı katkıyı yaptığını belgelendirmesi için 5 (beş) gün süre verilir. Süre sonunda beyan ettiği şartları yerine getirmeyen hak sahibinin hibe sözleşmesi feshedilir ve ödeme yapılmaz.

e) İl müdürlüğü, ödemeye esas icmallerin birer nüshasını imzalı ve mühürlü şekilde periyodik olarak Genel Müdürlüğe gönderir. Diğer nüsha ise il müdürlüğünde muhafaza edilir.

f) Genel Müdürlük, icmalleri banka ödeme formatına dönüştürüp hibe ödemesini yapar.

g) Ödeme icmallерinin onayından veya ödeme işlemlerinden sonra hak sahiplerinin banka ve ödeme bilgilerinde hata tespit edilirse, il müdürlüğü doğru bilgileri ödeme yapılan yılın Aralık ayının en geç beşinci iş gününde Genel Müdürlüğe “hata düzeltme” adı altında tablo halinde gönderir. Genel Müdürlük bu hata düzeltmelerini tek liste halinde ödeme yapan bankaya yazı ile bildirir.

ğ) Genel Müdürlük ihtiyaç duyulması halinde incelemek üzere gerekli belgeleri il müdürlüğünden ister.

5.4 HİBE ÖDEMESİNE ESAS BELGELER

Hibe ödemesi aşamasında hak sahibinden aşağıdaki belgeler istenir:

a) Ödeme talep dilekçesi

b) Fatura, müstahsil makbuzu veya kasa fişinin (İthal edilen makineler için tercüme edilmiş noter onaylı fatura) aslı ve sureti (Suretin aslına uygunluğu onaylandıktan sonra asıl belge proje sahibine iade edilecektir.)

c) Bakanlık kayıt sistemlerinden konusu ile ilgili olan sisteme üye kayıtlı olduğunu gösterir belge

ç) Vergi dairesinden alınmış vadesi geçmiş borcu olmadığına dair belge

d) SGK'dan alınmış prim borcu olmadığına dair belge

e) e-devlet UYAP portalı üzerinden alınmış, isminin ve T.C. kimlik numarasının bulunduğu ve icra takibinde olmadığını gösteren ekran görüntüsü*

f) T.C. Ziraat Bankasından alınmış, takipte borcu olmadığına dair belge

g) Projede yer alan ürün, canlı hayvan ve sigorta kapsamına giren diğer gider kalemlerinin doğal risklere karşı en az bir üretim dönemi veya en az bir yıl boyunca TARSİM tarafından sigortalandığına dair sigorta poliçe sureti (Küçükbaş besi yetiştiriciliği projelerinde 6-9 ay süreli sigorta yeterli olacaktır.)

ğ) Teknik şartname

h) Tesisler için diğer kurum ve kuruluşlardan alınması gerekli izinler/ruhsatlar

ı) Su ürünleri yetiştiriciliğine yönelik projelerin ödemesinin yapılması için 29/6/2004 tarihli ve 25507 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Su Ürünleri Yetiştiriciliği Yönetmeliği gereği tesisin onaylı projesini tamamlaması ve üretime başlamasından sonra tesis adına düzenlenmesi gereken Su Ürünleri Yetiştiricilik Belgesi

i) Basınçlı sulama sistemi içeren projelerde, proje kapsamında yer alan basınçlı sulama sistemi projesini onaylayan ziraat mühendisinin diploması

j) Proje yürütme birimi tarafından proje içeriğine göre; makine, ekipman ve alınan diğer malzemeler ile hayvan varlığına (Koyun-keçi, manda, sığır, arı için) ait tespit tutanağı

* Hak sahibi kendi e-devlet şifresi ile proje yürütme birimi huzurunda UYAP portalı üzerinden icra takibinde olup olmadığını sorgular. İcra takibinde olmaması halinde il proje yürütme birimi sunulan ekran görüntüsünün çıktısını alarak üzerine “Aslı Gibidir” yazar ve onaylar.

ALTINCI BÖLÜM

AYNI KATKI VE GİDER KALEMLERİ

6.1 AYNİ KATKI

a) Sözleşme imzalayan hak sahipleri, puanlamaya esas olan ve başvuruda belirtmiş olduğu aynı katkıyı proje içeriğinde yer alan gider kalemlerinde kullanmak zorundadır. Başvuruda belirtmiş olduğu aynı katkıyı kullanmayan hak sahiplerinin hibe sözleşmesi tek taraflı feshedilir ve ödeme gerçekleştirilmez.

b) Hibe sözleşmesi imzalanmadan önce edinilmiş canlı hayvan, alet, makine ve ekipman gibi gider kalemleri aynı katkı olarak proje toplam tutarına dahil edilemez.

c) Hibe sözleşmesi imzalandıktan sonra hak sahipleri tarafından, hibeye esas proje giderleri kapsamında kendi öz kaynakları kullanılarak makine-ekipman, canlı hayvan ve/veya proje içeriğinde yer alan diğer gider kalemlerinin alımlarına yönelik yapılacak herhangi bir katkı projenin tamamlanma süresi içerisinde gerçekleşmesi koşulu ile aynı katkı olarak değerlendirilir.

6.2 GİDER KALEMLERİ

a) Alınacak makine, ekipman ve malzemenin mutlaka yeni olması gerekmektedir, ikinci el olanlar kabul edilmeyecektir.

b) Proje kapsamında; eşten, anneden, babadan, kardeşten, çocuktan, kayın akrabalarından ve bunların sahibi/ortağı olduğu işletmelerden hibeye esas makine, ekipman, malzeme, fide, fidan, tohum, canlı hayvan veya diğer gider kalemleri satın alınamaz.